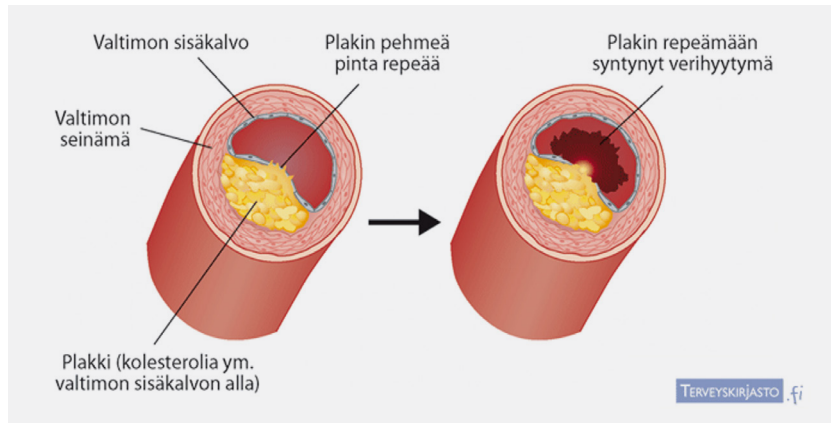

Mikä on valtimotauti?

Valtimotauti (ateroskleroosi) tarkoittaa verta kuljettavien valtimoiden ahtautumista tai tukkeutumista, jonka seurauksena veren kulku valtimossa heikkenee tai lakkaa. Seurauksena on sepelvaltimotauti, akuutti sepelvaltimotautikohtaus, aivoinfarkti tai ohimenevä verenkiertohäiriö, aortan tai raajojen verenkiertohäiriö.

On hyvä muistaa, että samalla potilaalla voi olla useita samanaikaisia valtimotauteja.

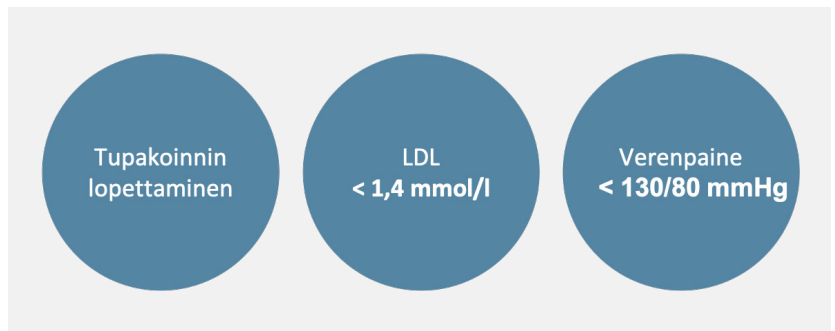

Kuva 1. Valtimon ahtauman kehittyminen

Valtimotaudin hoidon keskeiset tavoitteet

Valtimotautipotilaan hoito koostuu säännöllisestä lääkähoidosta, riskitekijöiden hallinnasta ja elämäntapaohjeiden noudattamisesta.

Lääkäri antaa sinulle ohjeistuksen hoidosta ja sen keskeisimmistä tavoitteista. Tärkeimpiä tavoitteita ovat:

Kuva 2. Valtimotaudin hoidon keskeiset tavoitteet

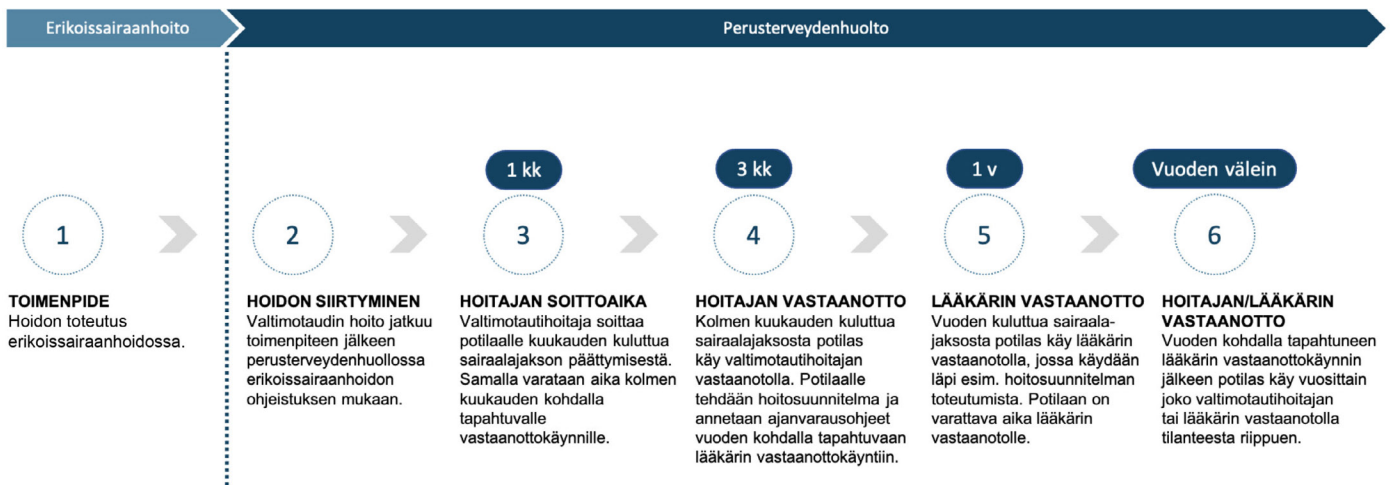
Miten hoitoni etenee?

Valtimotauti on luonteeltaan pitkäaikainen eli krooninen sairaus, minkä vuoksi potilaiden tulisi erikoissairaanhoidon jälkeen käydä säännöllisesti seurantakäynneillä lääkärin tai hoitajan vastaanotolla. Seurantakäynnit ovat monessa mielessä olennaisia, sillä niiden tarkoituksena on seurata lääkityksen tilaa, potilaan mahdollisia oireita ja valtimotaudin yleistä tilaa.

Muista noudattaa ohjeita ja käydä säännöllisissä kontrolleissa hoidostasi vastaavassa yksikössä. Hoitopaikan pitää olla tiedossa ja myös hoitopaikan yhteystiedot, jonne voi ottaa ongelmia yhteyttä.

Akuuteissa tilanteissa soita 112.

Kuvassa 3. Valtimotaudin hoitopolku on havainnollistettu valtimotautipotilaan hoidon keskeisiä vaiheita seurannan osalta.

Valtimotaudin lääkehoito vaikuttaa ennusteeseen ja oireisiin

Valtimotaudin lääkehoito jaetaan kahteen ryhmään:

- Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat ennusteeseen vaikuttavat lääkkeet, joilla pyritään pysäyttämään valtimotaudin eteneminen ja ehkäisemään uudet valtimotautitapahtumat.
- Toiseen lääkeryhmään kuuluvat oireita lievittävät lääkehoidot, joilla helpotetaan potilaan oireita.

HUOM! Lääkärin määräämien lääkkeiden säännöllinen käyttö parantaa valtimotaudin ennustetta, ehkäisee taudin etenemistä ja vähentää mahdollisia oireita. Älä muuta tai lopeta lääkitystä ilman lääkärin ohjetta.

ENNUSTEESEEN VAIKUTTAVA LÄÄKEHOITO

Veren hyytymistä estävä lääkehoito

- Asetosalisylihappo (ASA): *Primaspan®*, *Aspirin Cardio®* ja *ASA-Ratiopharm®* on valtimotautipotilaan peruslääke.
- Klopidoogreeli: *Plavix®* ja *Clopidogrel®*-lääkkeitä käytetään ASA:n kanssa pallolaajennuksen jälkeen tai yksinään, jos potilaalla on ASA-allergia tai halutaan tehostaa potilaan hoitoa.
- Tikagrelori: *Brilique®*-lääkettä käytetään ASA:n kanssa akuutin sepelvaltimotautikohtauksen jälkeen.
- Antikoagulanttihoito
 - *Eliquis®*, *Lixiana®*, *Pradaxa®*, *Xarelto®* lääkkeitä käytetään eteisvärinässä, keuhkoveritulpan ja laskimotukoksen jälkeen, tai estämään laskimotukoksia polven tai lonkan tekonivelleikkauksen jälkeen (ei *Eliquis®*)
 - ei voi käyttää, jos potilaalla on mekaaninen tekoläppä tai hiippaläppäahtauma
 - *Marevan®* lääkettä käytetään, jos potilaalla on mekaaninen tekoläppä tai hiippaläppäahtauma. Voidaan käyttää eteisvärinässä, keuhkoveritulpan ja laskimotukoksen jälkeen

Veren rasva-arvojen lääkehoito

LDL-kolesterolin kertyminen valtimon seinämään on keskeinen tapahtuma valtimotaudin syntymisessä. Siksi kolesterolia alentava lääke kuuluu kaikille valtimotautipotilaille kolesterolitasosta riippumatta.

- Statiinit: *Atorvastatin®*, *Lipitor®*, *Orbeos®*, *Atorbir®*, *Crestor®*, *Rosuvastatin®*, *Simvastatin®*, *Lipcut®*, *Zocor®*, *Lescol®* ja *Pravastatin®*-lääkkeet estävät maksan kolesterolin tuottoa. Statiinit vähentävät valtimotautipotilaan sydän- ja verisuonitautisairastuvuutta ja -kuolleisuutta.
- Etsetimibi: *Ezetimib®*, *Ezetimibe®*, *Ezetrol®*-lääkkeet estävät kolesterolin imeytymistä suolesta. Niitä käytetään statiinin kanssa tai yksinään, jos statiini ei sovi.
- PCSK9:n estäjät: *Repatha®*, *Praluent®*-lääkkeitä käytetään muun kolesterolia alentavan lääkityksen lisänä, jos maksimaalisella lääkityksellä ei päästä tavoitteisiin tai yksinään, jos statiinit eivät sovi potilailla, joilla on korkea kolesteroli tai sekamuotoinen rasva-aineenvaihdunnan häiriö tai valtimotauti.

Sydänlääkkeet

- Beetasalpaajat: *Bisoprolol®*, *Orloc®*, *Emconcor®*, *Cardiol®*, *Carvedilol®*, *Carveratio®*, *Metohexal®*, *Metoprolin®*, *Metoprolol®*, *Seloken®*, *Spesicor®* ja *Hypoloc®*-lääkkeet harventavat sydämen sykettä ja alentava verenpainetta. Näitä käytetään yleensä verenpaineen, sepelvaltimotaudin, rytmihäiriöiden ja sydämen vajaatoiminnan hoidossa.
- ACE:n estäjät: *Cardace®*, *Ramipril®*, *Enalapril®*, *Linatil®*, *Renitec®*, *Linatilsan®*, *Lisinopril®*, *Coversyl®* ja *Perindopril®*-lääkkeitä käytetään valtimotautipotilaan verenpainelääkkeenä ja parantavat ennustetta potilailla, joilla ei ole sydämen vajaatoimintaa, mutta on suuri sydäntapahtuman riski. Käytetään sydämen vajaatoiminnassa.
- Angiotensiini II-reseptorin salpaajat: *Atacand®*, *Candemox®*, *Candesartan®*, *Cozaar®*, *Losartan®*, *Losatrix®*, *Micardis®*, *Telmisartan®*, *Diovan®*, *Valsartan®*-lääkkeitä käytetään verenpainelääkkeenä. Sydämen vajaatoiminnassa potilaille, joille ACE:n estäjä ei sovi (esim. yskä).

OIREITA LIEVITTÄVÄ HOITO

- Lyhytvaikutteiset nitraatit: *Nitro®*(kielenalusnitro), *Dinit®*(suihke)-lääkkeitä käytetään tarvittaessa lievittämään rintakipua tai ehkäisevästi ennen rasisitusta.
- Pitkävaikutteiset nitraatit: *Ismox®*, *Ormox®*, *Isangina®*, *Imdur®*, *Ismexin®* ja *Nitrosid®*-lääkkeet lievittävät rintakipua. Annostelussa suositaan jaksoittaista annostelua, esim. aamulla ja iltapäivällä.